

ZDRUŽENJE FRANK
Kunaverjeva ulica 9
1000 LJUBLJANA

Ljubljana, 01.02.2020

Ministrstvo za pravosodje
Ministrica, gospa Andreja Katič
Župančičeva ulica 3

1000 Ljubljana

E-pošta: gp.mp@gov.si

Zadeva: Poziv k zaščiti potrošnikov v sodnih postopkih

Spoštovani!

Zdrúženje Frank prejema vse več informacij s strani svojih članov in članic o dolgotrajnosti sodnih postopkov v zadevah, povezanih s krediti v švicarskih frankih in enormnih sodnih stroških, ki jih nosijo potrošniki tožniki. Razlog za dolgotrajnost postopkov in večkratna vračanja zadev na nižjo instanco ter visoke pravdne stroške, ki gredo tudi v več deset tisoč evrov, leži prvenstveno v sodni praksi Vrhovnega sodišča RS, ki neustrezno izvaja oziroma uporablja pravo EU v škodo potrošnika kot šibkejše stranke v postopku.

Potrošniki/kreditojemalci so se na sodišča obrnili po nasvetu "bančnega mediatorja" pri Poravnalnem svetu Zdrúženja bank Slovenije, Banke Slovenije ter Vlade RS in Državnega zbora RS. Vse navedene institucije so kreditojemalce v preteklosti pozivale k individualnemu reševanju spora po sodni poti, ki so ga označile kot primernejšega v primerjavi z zakonsko oziroma sistemsko ureditvijo problema. Sedaj se je izkazalo, da stoji na njihovi poti do sodnega uveljavljanja pravic toliko preprek, da jih povprečni posameznik, ki že tako težko nosi breme neomejenega tečajnega tveganja kredita, komaj (ali sploh ne) premaguje. Banke na drugi strani teh težav nimajo, saj razpolagajo z neprimerno večjimi finančnimi sredstvi v sodnih postopkih.

Po naši oceni je trenutno na slovenskih sodiščih vloženih prek 300 tožb v zadevah kreditov v švicarskih frankih. Zaradi velikih psihičnih in finančnih težav, ki jih potrošnikom kreditojemalcem povzročajo sodni postopki, Vas pozivamo, da v skladu s svojimi pristojnostmi omogočite izvedbo nadzora na Vrhovnem sodišču RS. To je prvenstveno odgovorno za oblikovanje sporne sodne prakse, saj vpliva na odločitve nižjih sodišč. **Države članice so v skladu z Direktivo 93/13/EGS**

dolžne preveriti, koliko so njihova pravila in praksa skladni z Direktivo, kot jo razlaga Sodišče EU, ter, če je ustrezno, kako je mogoče skladnost izboljšati, da se doseže učinkovito varstvo potrošnikov pred nepoštenimi pogodbenimi pogoji.

V Združenju Frank se zavzemamo, da bi Vrhovno sodišče RS hkrati z evalvacijo dosedanjih spornih odločb, ki jih je sprejelo med majem in decembrom 2018 (opr. št. II Ips 201/2017, II Ips 137/2018, II Ips 195/2018, II Ips 141/2017 in II Ips 197/2018), pripravilo načelno pravno mnenje, v katerem bi ustrezno uporabilo nacionalni in evropski pravni okvir za obravnavo zadev, povezanih s krediti v švicarskih frankih. Podobno sta že storili vrhovni sodišči Hrvaške in Srbije.

Predlagamo tudi, da se do izdelave načelnega pravnega mnenja prekinejo vsi sodni postopki na nižjih sodiščih, da ne bi prihajalo do dodatnega oškodovanja potrošnikov kreditojemalcev. Neupravičeno izčrpavanje potrošnikov je lahko v interesu bank, nikakor pa ne bi smelo biti v interesu državnih organov in še posebej ne sodne veje oblasti. Za izdelavo načelnega pravnega mnenja predlagamo trimesečni rok. Ministrstvo za pravosodje naj v zvezi s tem presodi, ali in kako ukrepati v primerih (na primer, v izvršilnih postopkih), kjer bi lahko prekinitev postopka povzročila škodo potrošniku kreditojemalcu.

Temu pozivu prilagamo pobudo, ki smo jo naslovili na Varuha človekovih pravic. V njej smo izpostavili, da so vrhovna sodišča v Španiji, na Poljskem, Hrvaškem in v Srbiji ugotovila, da je v skladu z evropskim pravnim redom pogodbeni pogoji, ki določa, da potrošnik nosi neomejeno tečajno tveganje, pri čemer ima ta v primerjavi z banko na razpolago neprimerno manj znanja, orodij in finančnih sredstev, da se pred takšnim tveganjem zaščiti, nepošten. To velja za kredite, denominirane v švicarskih frankih, z valutno klavzulo na švicarski frank in za večvalutne kredite. Slovenska sodišča - v nasprotju z ugotovitvami vrhovnih sodišč v drugih državah članicah EU - v večini primerov v razmerju med banko in potrošnikom niso prepoznala znatnega neravnotežja, ko gre za prevzemanje neomejenega tečajnega tveganja s strani kreditojemalca v trenutku sklenitve pogodbe. Po našem mnenju je razlog za takšno odstopanje v neupoštevanju sodne prakse Sodišča EU, kar ima za posledico neenotno uporabo prava EU v državah članicah.

V pobudi Varuhu človekovih pravic smo podrobneje predstavili očitke Vrhovnemu sodišču RS. Pri tem bi želeli še enkrat izpostaviti, da ne naslavljamo sklepov sodišča v konkretnih primerih, ampak **zgolj neustrezne pravne temelje**, na podlagi katerih je doslej odločalo Vrhovno sodišče RS. Od sodne prakse Vrhovnega sodišča RS pomembno odstopata nedavni sodbi Višjega sodišča v Mariboru (opr. št. I Ip 701/2019 in I Ip 712/2019), ki korektno upoštevata sodno prakso Sodišča EU in člen 8 Direktive 93/13/EGS, ki državam članicam omogoča, da se

potrošnikom zagotavlja najvišja raven varstva pred nepoštenimi pogoji. Vendar je vpliv teh odločb v slovenskem prostoru omejen.

Iskreno upamo, da smo Vas z zgoraj zapisanimi argumenti in pobudo Varuhu človekovih pravic (v prilogi) prepričali v nujnost ukrepa, katerega namen je preprečiti neupravičeno izčrpavanje potrošnikov v sodnih postopkih. Vrhovno sodišče RS kot oblikovalec sodne prakse, ki je v škodo potrošnika, ne izpolnjuje poslanstva, ki mu ga nalaga evropski sistem varstva potrošnikov, to je vzpostavitev dejanskega ravnotežja med prodajalci oziroma ponudniki blaga in storitev ter potrošniki s pomočjo dejavnega posredovanja tretjega.

Prav nasprotno, Vrhovno sodišče RS s svojimi odločitvami še krepi dominanten položaj bank. V nekaterih zadevah je v pravno presojo celo vneslo nov element, ki so ga pri svojem odločanju uporabila tudi nižja sodišča, ne da bi predhodno zastavilo vprašanje Sodišču EU. S tem je ravnalo v nasprotju s sodbo SEU v zadevi C-416/17, kar se skladno s tretjim odstavkom člena 267 PDEU smatra za kršitev prava EU s strani države članice zaradi neizpolnitve obveznosti.

Problemi potrošnikov kreditorejmalcev zelo globoko posegajo v vsakdanje življenje njih samih in njihovih družin, hkrati pa naslavlajo široka in pereča vprašanja o delovanju sistema varstva potrošnikov in varovanja človekovih pravic v Republiki Sloveniji.

Na koncu Vas želimo še obvestiti, da smo se po petih letih (neuspešnih) prizadevanj za uveljavitev interesov kreditorejmalcev s krediti v švicarskih frankih v Združenju Frank odločili o zadevi pritožiti tudi na Evropsko komisijo.

S spoštovanjem,

Matjaž Sušnik
Predsednik Združenja Frank

Kontakt: info@zdruzenje-frank.si
Telefon: +386 (0) 41 666 557

Priloga:

- Združenje Frank – Pobuda Varuhu človekovih pravic